

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ»

Πρόγραμμα «Δυτική Μακεδονία» ΕΣΠΑ 2021 - 2027

Συνοπτική Παρουσίαση

Σεπτέμβριος 2022

CCI: 2021EL16FFPR011
Έκδοση 1.2
Έγκριση 5.9.2022

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα «Δυτική Μακεδονία» ΕΣΠΑ 2021-2027 (Π-ΔΜ 2021-2027)

Συνοπτική Παρουσίαση

Στις **05/09/2022**, υπογράφηκε η **Εκτελεστική Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής**, με την οποία εγκρίθηκε το **Πρόγραμμα «Δυτική Μακεδονία»** για στήριξη από το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης** και το **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+**, στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας.

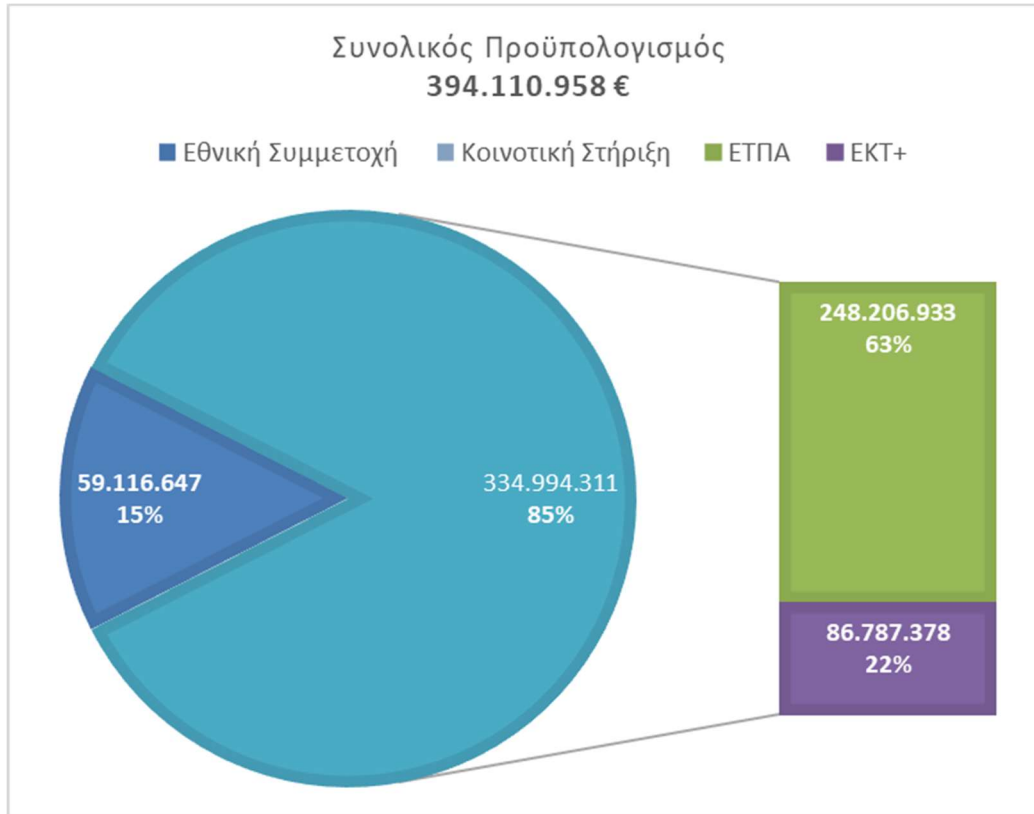
Το σχέδιο Π-ΔΜ 2021-2027 υποβλήθηκε στις 24/08/2022 για έγκριση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ), σε συνέχεια της έγκρισης του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027 (ΕΣΠΑ) στις 29/07/2021 από την ΕΕ. Στις 5/09/2022 εγκρίθηκε το Π-ΔΜ 2021-2027 από τους αρμόδιους Επιτρόπους Περιφερειακής και Αστικής Πολιτικής και Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Κοινωνικής Ένταξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το **Πρόγραμμα «Δυτική Μακεδονία» (Π-ΔΜ) 2021-2027** αποτελεί μέρος του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027 (ΕΣΠΑ) της χώρας για την περίοδο 2021-2027, το οποίο περιλαμβάνει τα 13 Προγράμματα των Περιφερειών της χώρας και τα 9 τομεακά προγράμματα (Ανταγωνιστικότητα, Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή, Ψηφιακός Μετασχηματισμός, Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή, Μεταφορές, Πολιτική Προστασία, Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση, Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων, Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα).

Το Πρόγραμμα εκπονήθηκε σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Κανονιστικού Πλαισίου για την προγραμματική περίοδο 2021-2027 και των σχετικών εγκυκλίων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, σε εναρμόνιση με τους 5 Στόχους Πολιτικής (ΣΠ) της πολιτικής συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για μια εξυπνότερη, πιο «πράσινη», πιο διασυνδεδεμένη, πιο κοινωνική και πιο κοντά στους πολίτες Ευρώπη, με προσανατολισμό στην αντιμετώπιση της κρίσης, την οικονομική ανάκαμψη και τη μετάβαση στη μεταλιγνιτική περίοδο.

Το Π-ΔΜ 2021-2027 σχεδιάστηκε μέσα σε ένα αυστηρά καθορισμένο προγραμματικό πλαίσιο που εκτός από τους 5 καθορισμένους **Στόχους Πολιτικής** και τους συγκεκριμένους **Ειδικούς Στόχους** σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιλαμβάνει και τις προϋποθέσεις και απαιτήσεις, όπως τη θεματική συγκέντρωση πόρων (ιδίως στους ΣΠ1 και ΣΠ2 για το ΕΤΠΑ και συνολικά για δράσεις για την κλιματική αλλαγή), την ύπαρξη ενός πλαισίου επιδόσεων και ενδιάμεσης επανεξέτασης των προγραμμάτων (το 2025) και την εκπλήρωση ενός συνόλου αναγκαίων όρων που αφορούν το θεσμικό ή στρατηγικό πλαίσιο για την απρόσκοπτη χρηματοδότηση από την Ε.Ε..

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος ανέρχεται σε **394.110.958 ευρώ**. Το ποσό τής Κοινοτικής Στήριξης για το Πρόγραμμα ανέρχεται σε **334.994.311 ευρώ**, εκ των οποίων το ποσό των **248.206.933 ευρώ** θα αντληθεί από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το ποσό των **86.787.378 ευρώ** από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+). Το υπολειπόμενο ποσό, ύψους **59.116.647 ευρώ**, αποτελεί την Εθνική Συνδρομή τής Ελλάδας.

Το Πρόγραμμα «Δυτική Μακεδονία» καλείται να συνδράμει καθοριστικά αφενός στην αντιμετώπιση των αναγκών της Δυτικής Μακεδονίας για την ανάκαμψη τόσο από τις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 όσο και από τις επιπτώσεις της παρατεταμένης οικονομικής κρίσης, καθώς επίσης και των αναγκών της μετάβασης στη μεταλινιτική περίοδο και αφετέρου στην ανάδειξη των ιδιαίτερων αναπτυξιακών της χαρακτηριστικών με έμφαση στην αντιμετώπιση της ανεργίας, μέσα από στοχευμένες και προσεκτικά επιλεγμένες παρεμβάσεις που θα αποφέρουν σημαντική προστιθέμενη αξία και θα συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του ΕΣΠΑ 2021-2027 και των Στόχων Πολιτικής της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027, που αφορούν σε:

- ♦ Μια **εξυπνότερη** Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού
- ♦ Μια **πιο πράσινη** Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων
- ♦ Μια **πιο διασυνδεδεμένη** Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων

- ◆ Μια **πιο κοινωνική** Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων
- ◆ Μια Ευρώπη **πιο κοντά στους πολίτες** της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών.

Το **αναπτυξιακό όραμα** της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας είναι:

Η διαμόρφωση ενός νέου, ενισχυμένου και διακριτού ρόλου της Δυτικής Μακεδονίας στο εθνικό και διεθνές περιβάλλον με επίκεντρο τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων απασχόλησης μέσω:

- ⇒ του οικονομικού μετασχηματισμού της περιφερειακής οικονομίας με όρους βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας,
- ⇒ της στήριξης της καθαρής ενέργειας και της πράσινης βιώσιμης ανάπτυξης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών περιοχών και των περιοχών υπαίθρου και
- ⇒ της δημιουργίας υψηλού επιπέδου κοινωνικής συνοχής.

Η κατανομή των πόρων τού Προγράμματος ανά Προτεραιότητα, όπως εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έχει ως εξής:

Προτεραιότητες	Προϋπ/σμός (εκ. €)
Π1: Ενίσχυση του παραγωγικού και οικονομικού μετασχηματισμού τής	40
Π2: Στήριξη της καθαρής ενέργειας και της πράσινης αειφόρου ανάπτυξης	79,6
Π3: Βελτίωση της διασυνδεσιμότητας της Περιφέρειας	38,9
Π4Α: Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΤΠΑ)	57,7
Π4Β: Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΚΤ+)	100
Π5: Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη των αστικών περιοχών και της υπαίθρου	70,6
Τεχνική Βοήθεια (ΕΤΠΑ)	5,2
Τεχνική Βοήθεια (ΕΚΤ)	2,1
ΣΥΝΟΛΟ	394,1

Σημειώνεται ότι στην Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας πρόκειται να ενισχυθεί και με επιπλέον πόρους:

- ⇒ από τις δράσεις, κατά κύριο λόγο, του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης,
- ⇒ από τις δράσεις των τομεακών προγραμμάτων: Ανταγωνιστικότητα, Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή, Ψηφιακός Μετασχηματισμός, Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή, Μεταφορές, Πολιτική Προστασία, Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων, και
- ⇒ από τις δράσεις προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας.

Το Πρόγραμμα αποτελείται από 5 Προτεραιότητες (και 2 Προτεραιότητες Τεχνικής Βοήθειας), που περιλαμβάνουν 21 Ειδικούς Στόχους (ΕΣ).

Π 1: Ενίσχυση του παραγωγικού και οικονομικού μετασχηματισμού της Περιφέρειας

προϋπολογισμού (π/υ) **40,0 εκ. €** - 10,1 %. (ΕΤΠΑ: 34,0 εκ €, Εθν. Συμμετοχή: 6,0 εκ. €).

Οι Ειδικόί Στόχοι της Προτεραιότητας **Π 1** και οι αντίστοιχες κατηγορίες δράσεων είναι οι εξής:

1.1. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών.

- ⇒ Ενίσχυση των υποδομών και δομών στήριξης της ΕΤΑΚ
- ⇒ Ενίσχυση έρευνας επιχειρήσεων - ερευνητικών φορέων με έμφαση σε τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης

1.2. Αξιοποίηση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις εταιρείες, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές.

- ⇒ Ενίσχυση ανάπτυξης εφαρμογών και υπηρεσιών προς πολίτες και επιχειρήσεις

1.3. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων.

- ⇒ Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων

Π 2: Στήριξη της καθαρής ενέργειας και της πράσινης αειφόρου ανάπτυξης

προϋπολογισμού (π/υ) **79,6 εκ. €** - 20,2 %. (ΕΤΠΑ: 67,6 εκ €, Εθν. Συμμετοχή: 12 εκ. €).

Οι Ειδικόί Στόχοι της Προτεραιότητας **Π 2** και οι αντίστοιχες κατηγορίες δράσεων είναι οι εξής:

2.1. Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου

- ⇒ Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας των δημοσίων υποδομών

2.4. Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα

- ⇒ Ενίσχυση της πρόληψης, της αντιμετώπισης και της διαχείρισης των φυσικών κινδύνων

2.5. Προαγωγή της πρόσβασης στην ύδρευση και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού

- ⇒ Κατασκευή, αναβάθμιση και ορθολογική διαχείριση των υποδομών ύδρευσης.
- ⇒ Δράσεις των μέτρων του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Μακεδονίας.

⇒ Δράσεις υποδομών διαχείρισης υγρών αποβλήτων

2.6. Προαγωγή της μετάβασης σε κυκλική οικονομία και σε αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομία

⇒ Προώθηση δράσεων πρόληψης, ελαχιστοποίησης, διαλογής και ανακύκλωσης των απορριμμάτων, δημιουργίας και διαχείρισης πράσινων σημείων

Π 3: Βελτίωση της διασυνδεσιμότητας της Περιφέρειας

π/υ **38,9 εκ. €** - 9,9%. (ΕΤΠΑ: 33,1 εκ €, Εθνική Συμμετοχή: 5,8 εκ. €).

Ο Ειδικός Στόχος της Προτεραιότητας **Π 3** και οι αντίστοιχες κατηγορίες δράσεων είναι οι εξής:

3.2. Ανάπτυξη και ενίσχυση βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση στο ΔΕΔ-Μ και διασυνοριακή κινητικότητα

⇒ Αναβάθμιση ενδοπεριφερειακού δικτύου και προώθηση της συνδεσιμότητας με την Εγνατία και τους Κάθετους Άξονες

Π 4Α: Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΤΠΑ)

π/υ **57,7 εκ. €** - 14,7%. (ΕΤΠΑ: 49,1 εκ €, Εθνική Συμμετοχή: 8,6 εκ. €).

Οι ειδικοί στόχοι της Προτεραιότητας **Π 4Α** και οι αντίστοιχες κατηγορίες δράσεων είναι οι εξής:

4.2. Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ανάπτυξης προσβάσιμων υποδομών, συμπεριλαμβανομένων της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας της εξ αποστάσεως και της διαδικτυακής εκπαίδευσης και κατάρτισης

- ⇒ Ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών σχολικής εκπαίδευσης
- ⇒ Βελτίωση της προσβασιμότητας και της ισότιμης πρόσβασης στη σχολική εκπαίδευση μαθητών με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
- ⇒ Ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
- ⇒ Βελτίωση προσβασιμότητας και της ισότιμης πρόσβασης στην εκπαίδευση φοιτητών με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

4.5. Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, και προώθηση της μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα που βασίζεται σε επίπεδο οικογένειας και τοπικής κοινότητας.

- ⇒ Ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών υγείας
- ⇒ Ενίσχυση / αναβάθμιση του υγειονομικού εξοπλισμού των υποδομών Υγείας
- ⇒ Ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών κοινωνικής μέριμνας

4.6. Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία

- ⇒ Προστασία, ανάδειξη και προβολή της φυσικής κληρονομιάς και του οικοτουρισμού
- ⇒ Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργικής τους δικτύωσης

Π 4B: Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΚΤ+)

π/υ **100 εκ. €** - 25,4%. (ΕΚΤ+: 85 εκ €, Εθνική Συμμετοχή: 15 εκ. €).

Οι ειδικοί στόχοι της Προτεραιότητας **Π 4B** και οι αντίστοιχες κατηγορίες δράσεων είναι οι εξής:

4.1. Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικά αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας

- ⇒ Δράσεις προώθησης ανέργων στην απασχόληση (ΝΘΕ) με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης
- ⇒ Δράσεις κατάρτισης-αναβάθμισης δεξιοτήτων ανέργων με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης
- ⇒ Δράσεις ενίσχυσης της αυτοαπασχόλησης / έναρξης επαγγελματικής δραστηριότητας (ΝΕΕ)
- ⇒ Δράσεις στήριξης υφιστάμενων / νέων κοινωνικών επιχειρήσεων (ΚΑΛΟ)

4.4. Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή, της ενεργητικής και υγιούς γήρανσης, καθώς και ενός υγιούς και καλά προσαρμοσμένου περιβάλλοντος εργασίας που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία

- ⇒ Δράσεις αναβάθμισης δεξιοτήτων εργαζομένων σε μικρές επιχειρήσεις και επαγγελματιών με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης

4.6. Προώθηση της ίσης πρόσβασης σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και κατάρτιση και της ολοκλήρωσής τους, ιδίως για τις μειονεκτούσες ομάδες, από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έως τη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και την εκπαίδευση και επιμόρφωση ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης της μαθησιακής κινητικότητας για όλους και της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρίες

- ⇒ Υποστήριξη μαθητών ΑμεΑ και μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

4.8. Προαγωγή της ενεργητικής ένταξης για προώθηση των ίσων ευκαιριών, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της ενεργού συμμετοχής, καθώς και βελτίωση της απασχολησιμότητας, ειδικότερα των μειονεκτούσων ομάδων

- ⇒ Υποστήριξη παρεμβάσεων ισότιμης πρόσβασης φοιτητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην Ανώτατη Εκπαίδευση
- ⇒ Δράσεις για τη συμμετοχή μειονεκτούσων ομάδων στην ενεργή κοινωνική ζωή χωρίς αποκλεισμούς
- ⇒ Δράσεις ενίσχυσης της ικανότητας των φορέων για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης

4.9. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών

- ⇒ Ολοκληρωμένες δράσεις ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας

4.10. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά

- ⇒ Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ένταξης των Ρομά στην αγορά εργασίας
- ⇒ Δράσεις υποστήριξης των Ρομά για τη βελτίωση συνθηκών διαβίωσης ή/και μετεγκατάστασης
- ⇒ Παρεμβάσεις ενίσχυσης νηπίων, παιδιών/εφήβων Ρομά σε βιωματικά εργαστήρια και παιδικές κατασκηνώσεις

4.11. Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και φροντίδα με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης· εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με ειδική έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες· βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης.

- ⇒ Προώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για την πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης
- ⇒ Ενίσχυση δομών παροχής κοινωνικών υπηρεσιών
- ⇒ Δομές καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών
- ⇒ Ενίσχυση δομών παροχής υπηρεσιών φροντίδας σε τοπικό επίπεδο
- ⇒ Ενίσχυση υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας
- ⇒ Ενίσχυση υπηρεσιών δημόσιας υγείας
- ⇒ Ενίσχυση υπηρεσιών ψυχικής υγείας
- ⇒ Ανάπτυξη υπηρεσιών για την αντιμετώπιση των εξαρτήσεων
- ⇒ Υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας (LTC)
- ⇒ Πρόγραμμα κοινωνικού φροντιστή και προσωπικού βοηθού ατόμων που χρήζουν ειδικής φροντίδας
- ⇒ Δράσεις αποϊδρυματοποίησης παιδιών

4.12. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών

- ⇒ Δράσεις αντιμετώπισης του κινδύνου αποκλεισμού παιδιών και εφήβων σε υποβαθμισμένες / απομακρυσμένες περιοχές
- ⇒ Ολοκληρωμένα σχέδια τοπικών δράσεων για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας
- ⇒ Δράσεις στεγαστικής συνδρομής για άτομα και οικογένειες που βρίσκονται σε αστεγία ή κίνδυνο αστεγίας.

Π 5: Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη των αστικών περιοχών και της υπαίθρου

π/υ **70,6 εκ. €** - 17,9%. (ΕΤΠΑ: 60 εκ €, Εθνική Συμμετοχή: 10,6 εκ. €).

Οι ειδικοί στόχοι της Προτεραιότητας **Π 5** και οι αντίστοιχες κατηγορίες δράσεων είναι οι εξής:

5.1. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές

- ⇒ Ενίσχυση ανάπτυξης ψηφιακών εφαρμογών και υπηρεσιών που συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ή στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης
- ⇒ Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας των δημοσίων υποδομών
- ⇒ Δράσεις διαλογής και ανακύκλωσης των απορριμμάτων, δημιουργίας και διαχείρισης πράσινων σημείων
- ⇒ Δράσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των οχημάτων των μέσων μαζικής μεταφοράς
- ⇒ Αναβάθμιση ενδοπεριφερειακού δικτύου και προώθηση της προσβασιμότητας
- ⇒ Δράσεις προστασίας, ανάπτυξης και προβολής της δημόσιας τουριστικής περιουσίας
- ⇒ Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργικής τους δικτύωσης
- ⇒ Δράσεις αναπλάσεων και δημιουργίας λειτουργικών κοινόχρηστων χώρων συμπεριλαμβανομένης της ισότιμης πρόσβασης για τα ΑμεΑ

5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών

- ⇒ Δράσεις Ενεργειακής Αναβάθμισης Δημόσιων Υποδομών
- ⇒ Κατασκευή, αναβάθμιση και ορθολογική διαχείριση των υποδομών ύδρευσης
- ⇒ Υποδομές διαχείρισης αστικών λυμάτων για την προστασία των υδάτινων αποδεκτών
- ⇒ Δράσεις διαλογής και ανακύκλωσης των απορριμμάτων, δημιουργίας και διαχείρισης πράσινων σημείων
- ⇒ Προστασία, ανάδειξη και διαχείριση των περιοχών Natura 2000
- ⇒ Προστασία, ανάδειξη και διαχείριση της φύσης και της βιοποικιλότητας
- ⇒ Αναβάθμιση ενδοπεριφερειακού δικτύου και προώθηση της προσβασιμότητας
- ⇒ Δράσεις προστασίας, ανάπτυξης και προβολής της δημόσιας τουριστικής περιουσίας
- ⇒ Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργικής τους δικτύωσης
- ⇒ Προστασία και ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς και του οικοτουρισμού
- ⇒ Δράσεις αναπλάσεων και δημιουργίας λειτουργικών κοινόχρηστων χώρων συμπεριλαμβανομένης της ισότιμης πρόσβασης για τα ΑμεΑ

Π 6: Τεχνική Βοήθεια (ΕΤΠΑ)

π/υ **5,2 εκ. €** - 1,3%. (ΕΤΠΑ: 4,4 εκ €, Εθνική Συμμετοχή: 0,8 εκ. €).

Οι κατηγορίες δράσεων της προτεραιότητας είναι οι εξής:

- Δράσεις προετοιμασίας, εφαρμογής, παρακολούθησης, επιθεώρησης
- Δράσεις αξιολόγησης και εκπόνησης μελετών
- Δράσεις ενίσχυσης της ικανότητας των φορέων και δικαιούχων του προγράμματος
- Δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας του προγράμματος

Π 7: Τεχνική Βοήθεια (ΕΚΤ+)

π/υ **2,1 εκ. €** - 0,5%. (ΕΚΤ+: 1,8 εκ €, Εθνική Συμμετοχή: 0,3 εκ. €).

Οι κατηγορίες δράσεων της προτεραιότητας είναι οι εξής:

- Δράσεις προετοιμασίας, εφαρμογής, παρακολούθησης, επιθεώρησης
- Δράσεις αξιολόγησης και εκπόνησης μελετών
- Δράσεις ενίσχυσης της ικανότητας των φορέων και δικαιούχων του προγράμματος
- Δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας του προγράμματος

Διαπεριφερειακή, Διασυνοριακή και Διακρατική Συνεργασία

Οι δράσεις και τα έργα του Π-ΔΜ 2021-2027 επιδιώκουν να παρουσιάσουν συμπληρωματικότητα με έργα των Προγραμμάτων ΕΕΣ μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται:

- Το Πρόγραμμα Συνεργασίας INTERREGIPACBC «Ελλάδα - Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας 2021-2027»
- Το Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας IPA «Ελλάδα - Αλβανία 2021-2027»

σε θέματα εξοικονόμησης ενέργειας και ενεργειακής αποδοτικότητας, βιώσιμης διαχείρισης υδάτινων πόρων, προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και πρόληψης καταστροφών.

Επιπλέον το Πρόγραμμα πρόκειται στο πλαίσιο της εξειδίκευσης των προσκλήσεων να ενσωματώσει κατάλληλα εμβληματικά έργα που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της Μακροπεριφερειακής Στρατηγικής Αδριατικής - Ιονίου (EUSAIR) - σε συνεργασία και με τους εθνικούς εκπροσώπους της χώρας στα όργανα διοίκησης της Στρατηγικής.

Οριζόντιες Αρχές

Σε όλες τις φάσεις προγραμματισμού και υλοποίησης, ο σχεδιασμός και η υλοποίηση των δράσεων θα συνάδουν με τις οριζόντιες αρχές του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ και των αρχών του Ευρωπαϊκού Πυλώνα των Κοινωνικών Δικαιωμάτων και του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες, καθώς και τις οριζόντιες αρχές για την ισότητα των φύλων, την καταπολέμηση των διακρίσεων και την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρίες, σε εναρμόνιση με το άρθρο 9 του ΚΚΔ.

Χρηματοδοτικός Πίνακας Π-ΔΜ 2021-2027 ανά Προτεραιότητα

Προτεραιότητες		Κοινοτική Συνδρομή	Εθνική Συμμετοχή	Συνολικό Ποσό	% Συν
Π1	Ενίσχυση του παραγωγικού και οικονομικού μετασχηματισμού της Περιφέρειας	34.000.000	6.000.000	40.000.000	10,1
Π2	Στήριξη της καθαρής ενέργειας και της πράσινης αειφόρου ανάπτυξης	67.627.421	11.934.251	79.561.672	20,2
Π3	Βελτίωση της διασυνδεσιμότητας της Περιφέρειας	33.082.038	5.838.007	38.920.045	9,9
Π4Α	Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΤΠΑ)	49.084.418	8.661.957	57.746.375	14,7
Π4Β	Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΚΤ+)	84.989.089	14.998.075	99.987.164	25,4
Π5	Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη των αστικών περιοχών και της υπαίθρου (ΕΤΠΑ)	59.992.067	10.586.836	70.578.903	17,9
Π6	Τεχνική Βοήθεια (ΕΤΠΑ)	4.420.989	780.175	5.201.164	1,3
Π7	Τεχνική Βοήθεια (ΕΚΤ+)	1.798.289	317.346	2.115.635	0,5
Σύνολο Προγράμματος		334.994.311	59.116.647	394.110.958	100,0

Στα σημαντικότερα επιδιωκόμενα αποτελέσματα περιλαμβάνονται:

- ⇒ Βελτίωση των ερευνητικών υποδομών και των ικανοτήτων Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΤΑΚ) στους τομείς προτεραιότητας της έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας.
- ⇒ Στήριξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων και προώθηση συνεργασίας με ερευνητικά ιδρύματα
- ⇒ Αύξηση του ποσοστού του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων για επενδύσεις σε έρευνα και καινοτομία
- ⇒ Αύξηση της χρήσης ψηφιακών υπηρεσιών της αυτοδιοίκησης από πολίτες και επιχειρήσεις
- ⇒ Αύξηση του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων στους τομείς έξυπνης εξειδίκευσης

- ⇒ Αύξηση του ποσοστού εξαγωγών στο σύνολο του ΑΕΠ της Περιφέρειας
- ⇒ Δημιουργία θέσεων απασχόλησης στις επιχειρήσεις που ενισχύονται
- ⇒ Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης των δημοσίων υποδομών - αύξηση χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) και μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα
- ⇒ Αύξηση του ποσοστού κάλυψης περιοχών με αντιπλημμυρική προστασία
- ⇒ Βελτίωση επιπέδου κάλυψης οικισμών με ασφαλή δίκτυα παροχής πόσιμου νερού
- ⇒ Βελτίωση της προστασίας και της ορθολογικής διαχείρισης των υδατικών πόρων
- ⇒ Βελτίωση επιπέδου κάλυψης οικισμών από δίκτυα και εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων και προστασίας των ευαίσθητων υδάτινων αποδεκτών
- ⇒ Βελτίωση της διαχείρισης των βιοαποβλήτων και ανάπτυξη των υποδομών των πράσινων σημείων.
- ⇒ Αναβάθμιση του ενδοπεριφερειακού δικτύου και προώθηση της συνδεσιμότητας με την Εγνατία και τους Κάθετους Άξονες
- ⇒ Ενίσχυση των υποδομών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας και βελτίωση των υποδομών σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.
- ⇒ Βελτίωση των υποδομών υγείας και κοινωνικής μέριμνας και προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ευπαθών ομάδων και των μειονεκτουσών ομάδων πληθυσμού.
- ⇒ Προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και αύξηση της επισκεψιμότητας των πολιτιστικών και φυσικών πόρων της περιφέρειας
- ⇒ Ενίσχυση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας των ανέργων με έμφαση στους τομείς έξυπνης εξειδίκευσης
- ⇒ Ενίσχυση της πρόσβασης στην απασχόληση των ευπαθών κοινωνικών ομάδων
- ⇒ Ενίσχυση των κοινωνικών δομών και βελτίωση της πρόσβασης των ευπαθών κοινωνικών ομάδων και των μειονεκτουσών ομάδων σε βελτιωμένες υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας
- ⇒ Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης μέσω ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων στις αστικές περιοχές και στις περιοχές της υπαίθρου.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το Πρόγραμμα «Δυτική Μακεδονία» τού ΕΣΠΑ 2021-2027, αλλά και πληροφορίες για θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης και ΕΣΠΑ, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επισκεφθούν την [ιστοσελίδα](http://www.pepdym.gr) της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Προγράμματος, στη διεύθυνση www.pepdym.gr, καθώς και στα κοινωνικά δίκτυα, στους λογαριασμούς **Facebook**: [@eyddym](https://www.facebook.com/eyddym) & **Instagram**: [@eyd_dym](https://www.instagram.com/eyd_dym).

Παράρτημα

Χρηματοδοτικός Πίνακας Π-ΠΑΜ 2021-2027 ανά Άξονα Προτεραιότητας, Επενδυτική Προτεραιότητα και Ομάδα Δράσεων

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικοί Στόχοι Ενδεικτικές Δράσεις	Κοινοτική Συνδρομή	Εθνική Συμμετοχή	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ
	Σύνολο ΕΠ	334.994.311	59.116.647	394.110.958	100,0
	ΕΤΠΑ	248.206.933	43.801.226	292.008.159	74,1
	ΕΚΤ+	86.787.378	15.315.421	102.102.799	25,9
1	Ενίσχυση του παραγωγικού και οικονομικού μετασχηματισμού της Περιφέρειας	34.000.000	6.000.000	40.000.000	10,1
1.01	Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων της έρευνας και της καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών	8.500.000	1.500.000	10.000.000	2,5
1.01.01	Ενίσχυση των υποδομών και δομών στήριξης της ΕΤΑΚ	4.250.000	750.000	5.000.000	1,3
1.01.02	Ενίσχυση έρευνας επιχειρήσεων - ερευνητικών φορέων με έμφαση σε τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης	4.250.000	750.000	5.000.000	1,3
1.02	Αξιοποίηση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς φορείς και τις Δημόσιες Αρχές	8.500.000	1.500.000	10.000.000	2,5
1.02.01	Ενίσχυση ανάπτυξης εφαρμογών και υπηρεσιών προς πολίτες και επιχειρήσεις	8.500.000	1.500.000	10.000.000	2,5
1.03	Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	17.000.000	3.000.000	20.000.000	5,1
1.03.01	Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων	17.000.000	3.000.000	20.000.000	5,1
1.03.01a	Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων ΠΔΜ	9.350.000	1.650.000	11.000.000	2,8
1.03.01b	Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων σε περιοχές παρέμβασης ΒΑΑ	4.250.000	750.000	5.000.000	1,3
1.03.01c	Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων σε περιοχές παρέμβασης ΟΧΕ	3.400.000	600.000	4.000.000	1,0
2	Στήριξη της καθαρής ενέργειας και της πράσινης αειφόρου ανάπτυξης	67.627.421	11.934.251	79.561.672	20,2
2.01	Πρώθηση της ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου	12.750.000	2.250.000	15.000.000	3,8
2.01.01	Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας των δημοσίων υποδομών	12.750.000	2.250.000	15.000.000	3,8

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικό Στόχοι Ενδεικτικές Δράσεις	Κοινωνική Συνδρομή	Εθνική Συμμετοχή	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ
2.04	Πρώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα	22.950.000	4.050.000	27.000.000	6,9
2.04.01	Ενίσχυση της πρόληψης, της αντιμετώπισης και της διαχείρισης των φυσικών κινδύνων	22.950.000	4.050.000	27.000.000	6,9
2.05	Προαγωγή της πρόσβασης στο νερό και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού	29.377.421	5.184.251	34.561.672	8,8
2.05.01	Κατασκευή, αναβάθμιση και ορθολογική διαχείριση των υποδομών ύδρευσης	12.750.000	2.250.000	15.000.000	3,8
2.05.02	Δράσεις των μέτρων του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Μακεδονίας	2.975.000	525.000	3.500.000	0,9
2.05.03	Δράσεις υποδομών διαχείρισης υγρών αποβλήτων	13.652.421	2.409.251	16.061.672	4,1
2.06	Προαγωγή της μετάβασης σε μια κυκλική και σε αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομία	2.550.000	450.000	3.000.000	0,8
2.06.01	Πρώθηση δράσεων πρόληψης, ελαχιστοποίησης, διαλογής και ανακύκλωσης των απορριμμάτων, δημιουργίας και διαχείρισης πράσινων σημείων	2.550.000	450.000	3.000.000	0,8
3	Βελτίωση της διασυνδεσιμότητας της Περιφέρειας	33.082.038	5.838.007	38.920.045	9,9
3.02	Ανάπτυξη και ενίσχυση βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση στο ΔΕΔ-Μ και στη διασυνοριακή κινητικότητα	33.082.038	5.838.007	38.920.045	9,9
3.02.01	Αναβάθμιση ενδοπεριφερειακού δικτύου και πρώθηση της συνδεσιμότητας με την Εγνατία και τους Κάθετους Άξονες	33.082.038	5.838.007	38.920.045	9,9
4A	Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΤΠΑ)	49.084.418	8.661.957	57.746.375	14,7
4A.02	Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ανάπτυξης προσβάσιμων υποδομών, μεταξύ άλλων με την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της εξ αποστάσεως και της διαδικτυακής εκπαίδευσης και κατάρτισης	21.250.000	3.750.000	25.000.000	6,3
4A.02.01	Ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών σχολικής εκπαίδευσης	8.500.000	1.500.000	10.000.000	2,5

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικοί Στόχοι Ενδεικτικές Δράσεις	Κοινοτική Συνδρομή	Εθνική Συμμετοχή	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ
4Α.02.02	Βελτίωση της προσβασιμότητας και της ισότιμης πρόσβασης στη σχολική εκπαίδευση μαθητών με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	850.000	150.000	1.000.000	0,3
4Α.02.03	Ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	10.200.000	1.800.000	12.000.000	3,0
4Α.02.04	Βελτίωση προσβασιμότητας και της ισότιμης πρόσβασης στην εκπαίδευση φοιτητών με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	1.700.000	300.000	2.000.000	0,5
4Α.05	Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, και προώθηση της μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα που βασίζεται σε επίπεδο οικογένειας και τοπικής κοινότητας	20.400.000	3.600.000	24.000.000	6,1
4Α.05.01	Ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών υγείας	10.200.000	1.800.000	12.000.000	3,0
4Α.05.02	Ενίσχυση / αναβάθμιση του υγειονομικού εξοπλισμού των υποδομών υγείας	6.800.000	1.200.000	8.000.000	2,0
4Α.05.03	Ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών κοινωνικής μέριμνας	3.400.000	600.000	4.000.000	1,0
4Α.06	Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία	7.434.418	1.311.957	8.746.375	2,2
4Α.06.01	Προστασία, ανάδειξη και προβολή της φυσικής κληρονομιάς και του οικότουρισμού	2.759.418	486.957	3.246.375	0,8
4Α.06.02	Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργικής τους δικτύωσης	4.675.000	825.000	5.500.000	1,4
4Β	Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΚΤ+)	84.989.089	14.998.075	99.987.164	25,4
4Β.01	Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικώς αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας	11.220.000	1.980.000	13.200.000	3,3
4Β.01.01	Δράσεις προώθησης ανέργων στην απασχόληση (ΝΘΕ) με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης	3.145.000	555.000	3.700.000	0,9

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικόί Στόχοι Ενδεικτικές Δράσεις	Κοινωνική Συδρομή	Εθνική Συμμετοχή	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ
4B.01.01a	Δράσεις προώθησης ανέργων στην απασχόληση (ΝΘΕ) με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης ΠΔΜ	1.700.000	300.000	2.000.000	0,5
4B.01.01b	Δράσεις προώθησης ανέργων στην απασχόληση (ΝΘΕ) σε περιοχές παρέμβασης ΒΑΑ	595.000	105.000	700.000	0,2
4B.01.01c	Δράσεις προώθησης ανέργων στην απασχόληση (ΝΘΕ) σε περιοχές παρέμβασης ΟΧΕ	850.000	150.000	1.000.000	0,3
4B.01.02	Δράσεις κατάρτισης-αναβάθμισης δεξιοτήτων ανέργων με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης	2.550.000	450.000	3.000.000	0,8
4B.01.02a	Δράσεις κατάρτισης-αναβάθμισης δεξιοτήτων ανέργων με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης ΠΔΜ	850.000	150.000	1.000.000	0,3
4B.01.02b	Δράσεις κατάρτισης-αναβάθμισης δεξιοτήτων ανέργων σε περιοχές παρέμβασης ΒΑΑ	850.000	150.000	1.000.000	0,3
4B.01.02c	Δράσεις κατάρτισης-αναβάθμισης δεξιοτήτων ανέργων σε περιοχές παρέμβασης ΟΧΕ	850.000	150.000	1.000.000	0,3
4B.01.03	Δράσεις ενίσχυσης της αυτοαπασχόλησης / έναρξης επαγγελματικής δραστηριότητας (ΝΕΕ)	3.825.000	675.000	4.500.000	1,1
4B.01.03a	Δράσεις ενίσχυσης της αυτοαπασχόλησης / έναρξης επαγγελματικής δραστηριότητας (ΝΕΕ) ΠΔΜ	1.275.000	225.000	1.500.000	0,4
4B.01.03b	Δράσεις ενίσχυσης της αυτοαπασχόλησης / έναρξης επαγγελματικής δραστηριότητας (ΝΕΕ) σε περιοχές παρέμβασης ΒΑΑ	1.275.000	225.000	1.500.000	0,4
4B.01.03c	Δράσεις ενίσχυσης της αυτοαπασχόλησης / έναρξης επαγγελματικής δραστηριότητας (ΝΕΕ) σε περιοχές παρέμβασης ΟΧΕ	1.275.000	225.000	1.500.000	0,4
4B.01.04	Δράσεις στήριξης υφιστάμενων / νέων κοινωνικών επιχειρήσεων (ΚΑΛΟ)	1.700.000	300.000	2.000.000	0,5
4B.04	Πρώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή, της ενεργητικής και υγιούς γήρανσης, καθώς και ενός υγιούς και καλά προσαρμοσμένου περιβάλλοντος εργασίας που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία	2.040.000	360.000	2.400.000	0,6
4B.04.01	Δράσεις αναβάθμισης δεξιοτήτων εργαζομένων σε μικρές επιχειρήσεις και επαγγελματιών με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης	2.040.000	360.000	2.400.000	0,6
4B.04.01a	Δράσεις αναβάθμισης δεξιοτήτων εργαζομένων σε μικρές επιχειρήσεις και επαγγελματιών με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης ΠΔΜ	850.000	150.000	1.000.000	0,3
4B.04.01b	Δράσεις αναβάθμισης δεξιοτήτων εργαζομένων σε μικρές επιχειρήσεις και επαγγελματιών σε περιοχές παρέμβασης ΒΑΑ	510.000	90.000	600.000	0,2
4B.04.01c	Δράσεις αναβάθμισης δεξιοτήτων εργαζομένων σε μικρές επιχειρήσεις και επαγγελματιών σε περιοχές παρέμβασης ΟΧΕ	680.000	120.000	800.000	0,2

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικοί Στόχοι Ενδεικτικές Δράσεις	Κοινοτική Συνδρομή	Εθνική Συμμετοχή	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ
4B.06	Πρώθηση της ίσης πρόσβασης σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και κατάρτιση και της ολοκλήρωσής τους, ιδίως για τις μειονεκτούσες ομάδες, από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έως τη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και την εκπαίδευση και επιμόρφωση ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης της μαθησιακής κινητικότητας για όλους και της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρίες	11.039.089	1.948.075	12.987.164	3,3
4B.06.01	Υποστήριξη μαθητών ΑμεΑ και μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	11.039.089	1.948.075	12.987.164	3,3
4B.08	Προαγωγή της ενεργητικής ένταξης για προώθηση των ίσων ευκαιριών, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της ενεργού συμμετοχής, καθώς και βελτίωση της απασχολησιμότητας, ειδικότερα των μειονεκτούσων ομάδων	3.400.000	600.000	4.000.000	1,0
4B.08.01	Υποστήριξη παρεμβάσεων ισότιμης πρόσβασης φοιτητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην Ανώτατη Εκπαίδευση	1.275.000	225.000	1.500.000	0,4
4B.08.02	Δράσεις για τη συμμετοχή μειονεκτούσων ομάδων στην ενεργή κοινωνική ζωή χωρίς αποκλεισμούς	1.360.000	240.000	1.600.000	0,4
4B.08.03	Δράσεις ενίσχυσης της ικανότητας των φορέων για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης	765.000	135.000	900.000	0,2
4B.09	Πρώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών, περιλαμβανομένων των μεταναστών	2.210.000	390.000	2.600.000	0,7
4B.09.01	Ολοκληρωμένες δράσεις ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας	2.210.000	390.000	2.600.000	0,7
4B.10	Πρώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως των Ρομά	2.125.000	375.000	2.500.000	0,6
4B.10.01	Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ένταξης των ρομά στην αγορά εργασίας	850.000	150.000	1.000.000	0,3
4B.10.02	Δράσεις υποστήριξης των Ρομά για τη βελτίωση συνθηκών διαβίωσης ή/και μετεγκατάστασης	850.000	150.000	1.000.000	0,3
4B.10.03	Παρεμβάσεις ενίσχυσης νηπίων, παιδιών/εφήβων Ρομά σε βιωματικά εργαστήρια και παιδικές κατασκηνώσεις	425.000	75.000	500.000	0,1

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικοί Στόχοι Ενδεικτικές Δράσεις	Κοινωνική Συνδρομή	Εθνική Συμμετοχή	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ
4B.11	Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και φροντίδα με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης· εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με ειδική έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες· βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης	50.235.000	8.865.000	59.100.000	15,0
4B.11.01	Προώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για την πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης	15.300.000	2.700.000	18.000.000	4,6
4B.11.02	Ενίσχυση Δομών Παροχής Κοινωνικών Υπηρεσιών	6.375.000	1.125.000	7.500.000	1,9
4B.11.03	Δομές καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών	2.550.000	450.000	3.000.000	0,8
4B.11.04	Ενίσχυση δομών παροχής υπηρεσιών φροντίδας σε τοπικό επίπεδο	10.200.000	1.800.000	12.000.000	3,0
4B.11.05	Ενίσχυση υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας	3.995.000	705.000	4.700.000	1,2
4B.11.06	Ενίσχυση υπηρεσιών δημόσιας υγείας	1.785.000	315.000	2.100.000	0,5
4B.11.07	Ενίσχυση υπηρεσιών ψυχικής υγείας	2.975.000	525.000	3.500.000	0,9
4B.11.08	Ανάπτυξη υπηρεσιών για την αντιμετώπιση των εξαρτήσεων	1.700.000	300.000	2.000.000	0,5
4B.11.09	Υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδα (LTC)	1.360.000	240.000	1.600.000	0,4
4B.11.10	Πρόγραμμα κοινωνικού φροντιστή και προσωπικού βοηθού ατόμων που χρήζουν ειδικής φροντίδας	2.295.000	405.000	2.700.000	0,7
4B.11.11	Δράσεις αποϊδρυματοποίησης παιδιών	1.700.000	300.000	2.000.000	0,5
4B.12	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των ατόρων και των παιδιών	2.720.000	480.000	3.200.000	0,8

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικόί Στόχοι Ενδεικτικές Δράσεις	Κοινοτική Συνδρομή	Εθνική Συμμετοχή	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ
4B.12.01	Δράσεις αντιμετώπισης του κινδύνου αποκλεισμού παιδιών και εφήβων σε υποβαθμισμένες / απομακρυσμένες περιοχές	850.000	150.000	1.000.000	0,3
4B.12.02	Ολοκληρωμένα σχέδια τοπικών δράσεων για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας	1.020.000	180.000	1.200.000	0,3
4B.12.03	Δράσεις στεγαστικής συνδρομής για άτομα και οικογένειες που βρίσκονται σε αστεγία ή κίνδυνο αστεγίας	850.000	150.000	1.000.000	0,3
5	Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη των αστικών περιοχών και της υπαίθρου (ΕΤΠΑ)	59.992.067	10.586.836	70.578.903	17,9
5.01	Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές	34.492.067	6.086.836	40.578.903	10,3
5.01.01	Ενίσχυση ανάπτυξης ψηφιακών εφαρμογών και υπηρεσιών που συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ή στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης	2.550.000	450.000	3.000.000	0,8
5.01.02	Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας των δημοσίων υποδομών	4.250.000	750.000	5.000.000	1,3
5.01.03	Δράσεις διαλογής και ανακύκλωσης των απορριμμάτων, δημιουργίας και διαχείρισης πράσινων σημείων	1.700.000	300.000	2.000.000	0,5
5.01.04	Δράσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των οχημάτων των μέσων μαζικής μεταφοράς	7.292.067	1.286.836	8.578.903	2,2
5.01.05	Αναβάθμιση ενδοπεριφερειακού δικτύου και προώθηση της προσβασιμότητας	5.950.000	1.050.000	7.000.000	1,8
5.01.06	Δράσεις προστασίας, ανάπτυξης και προβολής της δημόσιας τουριστικής περιουσίας	1.700.000	300.000	2.000.000	0,5
5.01.07	Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργικής τους δικτύωσης	3.400.000	600.000	4.000.000	1,0
5.01.08	Δράσεις αναπλάσεων και δημιουργίας λειτουργικών κοινόχρηστων χώρων συμπεριλαμβανομένης της ισότιμης πρόσβασης για τα ΑμεΑ	7.650.000	1.350.000	9.000.000	2,3
5.02	Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	25.500.000	4.500.000	30.000.000	7,6
5.02.01	Δράσεις Ενεργειακής Αναβάθμισης Δημοσίων Υποδομών	4.250.000	750.000	5.000.000	1,3
5.02.02	Κατασκευή, αναβάθμιση και ορθολογική διαχείριση των υποδομών ύδρευσης	2.550.000	450.000	3.000.000	0,8

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικοί Στόχοι Ενδεικτικές Δράσεις	Κοινοτική Συνδρομή	Εθνική Συμμετοχή	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ
5.02.03	Υποδομές διαχείρισης αστικών λυμάτων για την προστασία των υδάτινων αποδεκτών	1.700.000	300.000	2.000.000	0,5
5.02.04	Δράσεις διαλογής και ανακύκλωσης των απορριμμάτων, δημιουργίας και διαχείρισης πράσινων σημείων	850.000	150.000	1.000.000	0,3
5.02.05	Προστασία, ανάδειξη και διαχείριση των περιοχών Natura 2000	680.000	120.000	800.000	0,2
5.02.06	Προστασία, ανάδειξη και διαχείριση της φύσης και της βιοποικιλότητας	680.000	120.000	800.000	0,2
5.02.07	Αναβάθμιση ενδοπεριφερειακού δικτύου και προώθηση της προσβασιμότητας	5.950.000	1.050.000	7.000.000	1,8
5.02.08	Δράσεις προστασίας, ανάπτυξης και προβολής της δημόσιας τουριστικής περιουσίας	2.125.000	375.000	2.500.000	0,6
5.02.09	Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργικής τους δικτύωσης	2.550.000	450.000	3.000.000	0,8
5.02.10	Προστασία και ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς και του οικοτουρισμού	1.190.000	210.000	1.400.000	0,4
5.02.11	Δράσεις αναπλάσεων και δημιουργίας λειτουργικών κοινόχρηστων χώρων συμπεριλαμβανομένης της ισότιμης πρόσβασης για τα ΑμεΑ	2.975.000	525.000	3.500.000	0,9
6	Τεχνική Βοήθεια (ΕΤΠΑ)	4.420.989	780.175	5.201.164	1,3
6.01	Τεχνική Βοήθεια (ΕΤΠΑ)	4.420.989	780.175	5.201.164	1,3
6.01.01	Δράσεις προετοιμασίας, εφαρμογής, παρακολούθησης, επιθεώρησης	935.000	165.000	1.100.000	0,3
6.01.02	Δράσεις αξιολόγησης και εκπόνησης μελετών	680.000	120.000	800.000	0,2
6.01.03	Δράσεις ενίσχυσης της ικανότητας των φορέων και δικαιούχων του προγράμματος	1.955.989	345.175	2.301.164	0,6
6.01.04	Δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας του προγράμματος	850.000	150.000	1.000.000	0,3
7	Τεχνική Βοήθεια (ΕΚΤ+)	1.798.289	317.346	2.115.635	0,5
7.01	Τεχνική Βοήθεια (ΕΚΤ+)	1.798.289	317.346	2.115.635	0,5
7.01.01	Δράσεις προετοιμασίας, εφαρμογής, παρακολούθησης, επιθεώρησης	425.000	75.000	500.000	0,1
7.01.02	Δράσεις αξιολόγησης και εκπόνησης μελετών	255.000	45.000	300.000	0,1
7.01.03	Δράσεις ενίσχυσης της ικανότητας των φορέων και δικαιούχων του προγράμματος	778.289	137.346	915.635	0,2
7.01.04	Δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας του προγράμματος	340.000	60.000	400.000	0,1

**Πρόγραμμα «Δυτική Μακεδονία»
ΕΣΠΑ 2021-2027**

(Έγκριση 05/09/2022)

**Συνοπτική Παρουσίαση
Σεπ. 2022**